

Kranjsko.

Učiteljski krožek St. Vid ima svoj III. sestanek v soboto, 13. t. m., ob 2. uri popoldne v Medvodah v kolo-dvorski restavraciji. Potem si gre ogledat tvornico papirja na Virje. Gostje iz sosednih okrajev dobro došli!

Štajersko.

Savinsko učit. društvo je zborovalo dne 4. julija na Gomilskem. Zborovanja so se udeležili skoro vsi člani. Na novo pa je pristopil društvu tov. Schmidt iz St. Pavla. Tov. Vrabl omenja, da je odposlal ob otvoritvi parlamenta v imenu društva brzojavno zahtevo po slovenskih srednjih šolah in univerzi naučnemu ministrstvu, pozneje pa peticijo parlamentu. Na to je predaval tov. Jakše o S. Gregorčiču, za njim po tov. Marschitz o domovinoznanstvu. Skrbno sestavljena snov, opremljena s pokrajinskimi slikami, je namenjena za pouk v domovinoznanstvu. Tov. Marschitz namerava spraviti celo stvar na svetlo. Da se je vnela po tem predavanju živahna debata, ni treba omenjati. K sklepu se je gospod predsednik poslovil od tov. Stritarja, ki je bil 13 let ud našega društva in ki odhaja sedaj iz Braslovč kot nadučitelj v St. Vid. Prihodnje zborovanje so vrši meseca oktobra na Gomilskem.

Kakor čujemo, namerava začetkom meseca avgusta poleteti večje število članov „Savinskega učit. društva“ v spodnještajersko Švico, v prekrasno Logarsko dolino. Želeti je, da se udeleži tega zabavnega in poučnega izleta čim največ tovarišev in tovarišic.

Brežko-sevniško učiteljsko društvo je zborovalo v nedeljo, 7. t. m., v Dobovi, v zadnji štajerski fari na jugu ob Savi in Sotli, v vasi, kjer se še nikoli ni sešlo večje število učiteljev h kakšni slovesni skupščini. Ker je pa otvorila tukaj letos južna železnica osebno postajališče, je porabilo omenjeno društvo pod vodstvom svojega vrlega predsednika nadučitelja Knapiča to ugodno priliko, da je omenjeni dan tukaj zborovalo in to v veliko radost in zadovoljstvo udeležnikov. Dočim bo zapisnikar že obširneje o vsem zborovanju poročal, naj bo meni dovoljeno, da omenjam to, kar je mnogim zborovalcem posebno ugajalo in kar utegne širše čitateljstvo „Učit. Tov.“ zanimati. Zapisnikar je sprožil, da je skupščina svojim delegatom naročila, naj oni pri zboru „Zaveze“ v Radovljici izreko popolno zaupanje uredništvu „Učiteljskega Tovariša“, kakršno je sedaj, in naj „Zaveza“ glede eventualne premestitve uredništva iz Idrije v Ljubljano ničesar ne ukrepa, zlasti toliko časa ne, dokler sedanje spretno uredništvo ne želi kakšne izpremembe.

Gradcu, kjer je bil tovariš sedanjemu štajer. dežel. odborniku prof. Robiču Dosegel je z odličnim uspehom sposobnostno izpričevalo za glavnega učitelja. Prva služba mu je bila potem v Celju na takojimnoveni „Kreishauptschule“. Sedanji ravnatelj na mestni dekliški šoli Jos. Weiß je bil eden njegovih učencev. Letne plače je imel — sapa naj vam nikar ne zastane — 72 gld., reci dvainšedemdeset goldinarjev. Tedanji slovenski rodoljubi v Celju, dr. Kočevar, Kapus in dr., so mu bili ljubezni podporniki, da ni umrl gladu, kakor je sam pravil. Pozneje šele je dosegel 210 gld. Kmalu potem je dobilo Celje lastno upravo in z njo tudi šolstvo. Narodni zagrizeni nasprotniki so mu začeli izpodkapati tla, dokler ga res niso pregnali iz mesta. Črtili so ga zaradi njegovega iskrenega rodoljubja in pa — neupogljivega značaja. Četudi je rad zapustil svoje prvo torišče ter otresel mestni prah, a vendar lahko domnevamo, da je bila ta odločitev usodepolna za vse njegovo življenje. A čemu to domnevanje, prepozno je! Ni šel daleč od tu. Dobil je službo v trgu Vranskem, kjer se je ta čas porajalo čilo narodno življenje, ki se je ohranilo do današnjega dne ter mu dalo za vedno znak narodnega trga. Druge njegove službe pa so bile v Mozirju, Braslovčah, Lehnu pri Mariboru in slednjič pri sv. Duhu

Na tej skupščini je dobovski tovariš nadučitelj naznanil zborovalcem veselo vest, da praznujejo trije odlični, za šolstvo in narod zaslužni tovariši brežkega šolskega okraja v tem mesecu 25letnico, odkar so dovršili učiteljske, in ti vrli šolniki so gg.: I. Knapič, nadučitelj videmski, ki že več let marljivo in taktno vodi učiteljsko društvo. F. Tominec, nadučitelj v Globokem in narodno-napredni in značajni zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu, ter g. I. Zupan, v Brežicah edini slovenski učitelj ter možat in neustrašen borilec za slovenstvo v tem mestu. To prijetno naznanilo je zbrano tovarištvo z veseljem na znanje vzelo in iz srea čestitalo hrabrim kolegom.* G. Zupan, ki je topliški ravnatelj prijaznih, le pol ure oddaljenih toplih kopeli na Čatežu, je pa vse udeležnike, ki se niso bili še odpeljali, povabil v ta zdravilni svoj zavod, kjer jih je obilno pogostil, za kar mu v imenu vseh izreka zahvalo I. L.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevnški okraj je imelo dne 22. junija izredni občni zbor, čigar vzpored je bila edina točka: Regulacija učiteljskih plač. V navzočnosti 54 učiteljev in učiteljic je g. predsednik tovariš Knapič otvoril zborovanje in prebral resolucijo glede regulacije naših plač, ki obsega našo „staro pravdo“: naj bodo učiteljske plače enake uradniškim nižjih štirih razredov. Velika navdušenost in burno ploskanje je pričalo, da učiteljstvo vedno odločneje zahteva svojega kruha. — Delegatom za Dunaj je bil soglasno izvoljen tov. I. Knapič. Sprejel se je tudi predlog, naj učitelji, zbrani na Dunaju, izrazijo poslancem željo, naj se oni z vso odločnostjo potegujejo za to, da ostane mesto naučenega ministra vedno v naprednih rokah! Nato se je zborovanje zaključilo.

Članom društva „Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks“. Dne 11. maja t. l. je umrl društvenik Anton Zager, nadučitelj v Petrovčah. Njegovi vdovi smo takoj izplačali 1410 K. Po § 3. društvenih pravil naj plača vsak član v teku enega meseca, t. j. do konca avgusta, 2 K.

Gaishorn, 4. julija 1907.

O d b o r.

Književnost in umetnost.

Poziv slovenskim skladateljem! — „Glasbena Matica“ v Ljubljani je sklenila, novembra meseca ob obletnici smrti Simona Gregorčiča prirediti velik in lep „Gregorčičev večer“. Da se pa ta večer čim lepše proslavi, treba nam novih, lepih skladb na besede slavnega našega pesnika in narodovega ljubljence. V to svrhu se obrača „Glasbena Matica“ do vseh slovenskih skladateljev, naj ji vsaj do začetka meseca septembra t. l. dpošljejo, če imajo kaj novih, še ne objavljenih

* Tudi mi čestitamo!

Uredn.

pri Lučsnah, kjer je bil kot nadučitelj na lastno prošnjo upokojen l. 1902.

V svojih službah je prebil marsikak boj z narodnimi sovražniki, zadel pa tudi ob šolski birokratizem, ki izhaja itak največ iz rok političkih nasprotnikov, ob oni birokratizem, ki je zagrenil življenje že marsikateremu učitelju, birokratizem, ki nikdar ni presojal učitelja kot celega moža, ampak zaradi malenkosti vihtel nad njim valpetski bič, birokratizem, ki ni hotel nikdar pripoznati individualnosti ne pri učitelju, ne pri učencih, birokratizem, ki je dušil in skoro udušil ljudsko šolo, kakor nam zatrjujejo modri možje sedanjega pedagoškega polja. In ta borba bi ga bila skoro gmotno ubila. Le z ozirom na svojo rodovino je odjenjal od tega boja, a tem gorečnejše je deloval za svoj narod. Usoda mu ni bila mila tudi v domačem rodovinskem življenju. Hladnemu grobu je izročil dve soprogi. Od otrok mu je ostal še edino sin Alojzij, ki si je trgovino izbral v svoj poklic in odslužuje sedaj cesarja. Iz bratske dežele Češke, iz daljnega Plznja je prihitel na pogreb svojega milega očeta.

Ko stojimo ob odprtem grobu zaslužnega moža, se nam stori inako. Ne da bi ga pomilovali zaradi tega, ker je moral leči v hladni grob, saj se lahko tolažimo s pesnikom:

skladb na Gregorčičeve besede, v prvi vrsti mešanih zborov, pa tudi moških ali pa samospevov in dvospevov, vokalnih ali s spremljevanjem klavirja. „Glasbena Matica“ je pripravljena, vredne zgradbe primerno nagraditi. — Odbor „Glasbene Matice“.

Zvonček objavlja v 7. številki vsebino: 1. Jutranje besede. Ivo Danič. Pesem. — 2. Kresni večer. Sokolov. Pesem. — 3. Prošnja Sokolov. Pesem. — 4. Zjutraj. E. Gangl. Pesem. — 5. Sosedov angelček. Ivo Trošt. Povest. — 6. Otrok in solnce. Polenčan. Povest. — 7. V kot. E. Gangl. Pesem s podobo. 8. Premodre glave. K. Silvester. Narodna smešnica. — 9. Volčja črešnja. Avgustin Šabee. Poučni spis. — 10. Dobra južina. Podoba v barvotisku. — 11. Zgode in nezgode. Iv. Kiferle. Povest. — 12. Kosci. E. Gangl. Pesem s podobo. — Večernica. Polenčan. Povest. — 14. Spoštuj prirodo! Lud. Potočnik. Povest. — 15. Pouk in zabava. — Zastavica v podobah. Fr. Rojce. — Koliko porabijo na svetu šivank? — Prebivalci Avstrije leta 1800 in 1900. — Na Gorenjskem. Iv. Kiferle. Uglasbena pesem. — Rešitev. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Popotnik. Letnik XXVIII. Štev. 6. — Izrečno opozarjamo na uvodni spis te „Popotnikove“ številke: „Osebna pola“, spisal Dragotin Pribil. — Avgustin Požega nadaljuje in končuje svojo znamenito razpravo „Otroci, odgojevalci doraslih“. — Rud. Horvat prijavlja konec svojega temeljitega poročila „O pouku v oddelkih“. — „Šolsko-higijenski utrinki“ (priobčuje Ig. Šijanec) prinašajo važna poročila iz šolskega zdravstva. — Naslednji članek obsega poziv „Mladike“, prvega slovenskega ženskega penzionata. — „Književno poročilo“ navaja več novosti s književnega polja. — V članku „Šolstvo v tujini“ čitamo poročilo o novem šolskem zakonu v Orni gori in o meklenburškem šolstvu. — Sedem strani obsegajoč „Razgled“ prijavlja v svojih treh razpredelkih (Listek — Pedagoški paberki — Kronika) vse polno važnih novic iz šolskega življenja. — Vsa čast sotrudnikom in uredniku!

Slovenska abeceda za ženska ročna dela. Priredila in založila Milena Kiferle, učiteljica ženskih ročnih del v Medvodah (Kranjsko). — Opozarjamo vse slovenske učiteljice ženskih ročnih del na to brošurico, ki je pri nas prva svoje vrste. Stane samo 20 h in se naroča pri gospé založnici.

Snujmo vinarske in sadjarske zadruge! Ponatisk iz „Zadruga“. Izdala in založila „Zadružna Zveza v Celju“. — Ta

In ti grenka se nam zdiš,
bleda smrt s poljubom hladnim,
ti, ki sama snemaš križ,
težek križ trpinom jadtim?

Inako se nam stori za onimi silami, ki jih je uporabljal v prid narodu svojemu, ker uspehi njegovega truda niso ležali pred njim ob koncu življenja, da bi se jih veselil; so pač uspehi učitelja-vzgojevalca, ki so skriti v narodu samem, ki jih hvalenost ne more plačevati javno.

Izpil je kupo življenja, pa ravno na dnu je še moral po-
užiti gorjupost. Smrtni angel ni priplul k njemu z lahnimi per-
rutmi. Ubogi trpin je še enkrat poklical prirodne sile v areno! Dne 5. novembra p. l. ga je napadla nevarna pljučnica in nad pol leta se je boril s smrtjo. Človeku se dozdeva, da je tu bil dokaz, da je njega močni duh še vedno zapovedoval oslabelemu telesu. Šele dne 29. maja t. l. je podlegel.

Dne 1. junija ob 4. uri popoldan smo ga izročili materi zemlji. K pogrebu so prihiteli učitelji iz Celja in nekaj dijakov, učitelji iz Dobrne, Novecerkve, Ljubečane, Šmartna v Rožni dolini, Frankolovega, domače vojniško učiteljstvo, med tem tudi tovariša z nemške šole. Na pokopališču so mu učitelji zapeli dvojce žalostink. Odlični tržani so nosili njegovo krsto.

Z Bogom, Radoslav!

brošura je jako instruktivna in jo najtopleje priporočamo. Dobiva se pri „Zadružni Zvezi“ v Celju, in sicer brez plačn o.

Eduard Malerls Präparationen zur unterrichtlichen Behandlung des Heimatlandes Steiermark. Für die zweite Auflage durchgesehen und ergänzt von Emmerich Hyden, Oberlehrer in Eisenerz. Leoben 1907. Verlag von Max Enserer. — Ta pomožna knjiga je pisana strokovnjaško in pregledno, a preveva jo nemško-nacionalni duh. Slovence imenuje le „Wenden“ in pravi o njih: „Sie sprechen eine uns unverständliche Sprache... Viele Slovenen stehen als Holzknechte in Arbeit. Die Mädchen verdingen sich oft bei den Deutschen in den Städten als Mägde.“ (Str. 172.) Dvomimo, bo li knjiga ugajala štajerskemu slovenskemu učiteljstvu.

Šolska izvestja. Prejeli smo nekaj šolskih izvestij. Ker nam danes primanjkuje prostora, izpregovorimo o njih kaj več prihodnjič.

Simon Gregorčič. Življenjepis. Spisal Anton Burgar. 1907. Natisnila „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani. Založil Ign. Gruntar. Cena: broš. K 1-20, vez. K 2-—. Danes samo opozarjamo na to prelepo knjigo.

Politiški pregled.

* **Deželni zbori** bodo baje na dan 10. septembra t. l. sklicani k daljšemu zasedanju.

* **Časnikarska zveza.** Petdeset državnoborskih poslancev, ki so po stanu časnikarji, je osnovalo časnikarsko zvezo v svrhu varovanja svojih stanovskih interesov.

* **Konec zasedanja državnega zbora.** Vlada namerava poletno zasedanje državnega zbora zaključiti 25. julija. Če pa tačas še ne bo rešen proračunski provizorij, se bo zasedanje podaljšalo.

* **Shod ogrskih nemških socialistov na Dunaju.** Nemški socialisti iz Ogrske so imeli na Dunaju velik shod. Tega shoda se je udeležil tudi posl. Pernerstorfer, ki je imel govor, v katerem je naglašal, da je bila cesarjeva odločitev za uvedenje splošne in enake volilne pravice v Avstriji svetovno zgodovinskega pomena. Zatrjeval je, da pojdejo socialisti v boj za cesarja in prestol vse dotlej, dokler bo vlada korakala po potu socialnih reform.

* **O zadnjih avstrijskih državnoborskih volitvah.** V deželah, kjer vlada volilna dolžnost, je na državnoborskih volitvah volilo 86 do 93 odstotkov volilcev; kjer ni te dolžnosti, pa le 50 do 76-8 odstotkov. Sploh je volilo 76-1 odstotkov volilnih upravičencev. Volilo ni 1,468.020 volilnih upravičencev. Lahko je misliti, da je najmanjše število teh nevolilcev pripadalo socialni demokraciji, zakaj socialnodemokratska organizacija je umela že sedaj dovesti na volišče zadnjega moža.

* **Manifest mednarodnih socialistov.** V Londonu je urad socialističke internacionale izdal manifest glede mirovne konference v Haagu in razpuščenja ruske dume. Manifest so podpisali skoraj vsi vrhni voditelji socialistov v Evropi. V manifestu pravijo, da se v razpuščenju dume krije nevarnost za vso Evropo, ker izpregovori sedaj ruski proletarijat. Ruskim drugom treba pomagati.

* **Prvi službeni obisk pri novem banu.** V torek predpoldne je, kakor javljajo iz Zagreba, nadškof Posilović službeno obiskal novega bana Rakodezaya. To je prvi službeni obisk Rakodezaya. Zaraditega je bila zvečer velika demonstracija pred nadškofijsko palačo. Demonstrantje so razbili več oken.

Vestnik.

Nekrolog za nekrologom se vrsti v podlistku „Učiteljskega Tovariša“. Že to je dokaz, kako dobro se godi — pionirjem prosvete. Signum temporis! Ko bi nam dali primernih sredstev, bi gotovo ne zapadali tako hudo — boginji Morani!

K imenovanju c. kr. okr. šolskih nadzornikov. Pod tem poglavjem čitamo v sobotnem „Slovencu“ te znamenite besede: „Do letos je bila vedno navada, da je vlada imenovala vsacih 6 let krog novega leta okrajne šolske nadzornike. Ker je imenovanim potekla z novim letom 1907. funkcijska doba,